

над кожнай дэталлю і вобразам сцэнічнага касцюма наогул, а толькі потым звярнуўся да спецыялістаў. Цікавым з’яўляецца і той факт, што музыканты прымалі непасрэдны ўдзел і ў вырабе касцюмаў (менавіта ў ткацтве).

Такім чынам, становіцца зразумелым, што як кіраўнікам, так і ўдзельнікам этна-калектываў, нажадана адказна ставіцца да такога кампанента сцэнічнага ўвасаблення музычнага фальклору як касцюм. Вялікая адказнасць павінна адчувацца таму, што шмат калектываў сёння актыўна гастралюе за мяжой і праз сваю творчасць прапагандуе беларускае нацыянальнае мастацтва. Таму, на наш погляд, нягледзячы на эканамічныя праблемы, трэба вельмі грунтоўна і прафесійна падыходзіць да сцэнічнага іміджу калектыву.

Гулева Т.М.

ПУБЛІКАЦЫІ ПА КУЛЬТУРЫ МОВЫ І СТЫЛІСТЫЦЫ 1920–1960-Х ГАДОЎ І ІХ БІБЛІАГРАФІЧНАЕ АДНЮСТРАВАННЕ Ў РЭТРАСПЕКТЫЎНЫХ ДАПАМОЖНІКАХ

Бібліаграфічная інфармацыя па беларускім мовазнаўстве адлюстравана ў паказальніках рознага тыпу (універсальных, галіновых, тэматычных, біябібліаграфічных і персанальных). Сродкам рэтраспектыўнага інфармавання для мовазнаўцаў служаць галіновыя рэтраспектыўныя навукова-дапаможныя выданні – крыніцы пошуку звестак пра дакументы па праблемах мовы. Навукоўцам, асабліва спецыялістам па гісторыі мовазнаўства, неабходна поўная інфармацыя аб усіх працах, прысвечаных той ці іншай лінгвістычнай праблеме.

У 1967 годзе выйшаў адзін з першых найбольш поўных рэтраспектыўных бібліаграфічных паказальнікаў па беларускай лінгвістыцы – “Беларускае мовазнаўства. Бібліаграфічны ўказальнік (1825 – 1965)”. Аўтары працы – Я. М. Рамановіч, А. К. Юрэвіч, М. А. Жыдовіч, пры ўдзеле А. Д. Васілеўскай [1]. У паказальнік уключаны кнігі, брашуры, артыкулы з перыядычных выданняў, альманахаў, тэзісы дакладаў па мовазнаўстве, матэрыялы газет, а таксама падручнікі і метадычныя дапаможнікі для вышэйшых навучальных устаноў, слоўнікі. Але ў паказальніку ўлічана толькі тое, што было выдадзена на тэрыторыі СССР, інфармацыя пра замежнае мовазнаўства ў ім не адлюстравана.

Адным з важных накірункаў у беларускай лінгвістыцы была і застаецца праблема нармалізацыі вуснай і пісьмовай мовы ва ўсёй яе стылёвай

разнастайнасці. Але толькі ў першай палове дваццатага стагоддзя з'яўляюцца працы, прысвечаныя праблемам культуры мовы. У раздзеле “Культура мовы” бібліяграфічнага паказальніка - 159 бібліяграфічных запісаў. Самыя раннія з іх – публікацыі 20-х гадоў (27 назваў), сярод якіх – і невялікія па аб'ёме артыкулы ў часопісах “Крывіч”, “Узвышша”, “Чырвоны сейбіт” (4 з іх – Уладзіміра Дубоўкі ва “Узвышшы”), і больш грунтоўныя даследаванні, такія, як артыкул Глыбоцкага Т. “За культуру мовы” ў кнізе “Пра нашы літаратурныя справы” (1928 год). У нумары пятым “Узвышша” за 1927 год рэдакцыйны артыкул так і называўся – “Культура мовы”.

З 1931 года асноўным накірункам дзейнасці грамадазнаўчых аддзяленняў Беларускай акадэміі навук стала выкрыццё так званай “нацдэмаўшчыны” ў розных галінах беларускай навукі. Многія лінгвісты, сярод якіх М.Байкоў, П.Бузук, М.Гарэцкі, Я.Лёсік, Б.Тарашкевіч і інш., сталі ахвярамі сталінскіх рэпрэсій. Усё гэта стрымлівала плённае вывучэнне беларускай мовы. Поўнасьцю памянялася і тэматыка публікацый па культуры мовы. У бібліяграфічным паказальніку іх 15, і большасць з іх – выкрыццё “нацдэмаўшчыны”. У 1931 годзе выйшаў артыкул Бабровіча Л. і Шпілеўскага І. “Мовазнаўства як сродак класавай барацьбы ў руках беларускіх нацдэмаў”. Да бібліяграфічнага апісання артыкула дадаецца анатацыя: “У артыкуле крытыкуецца дзейнасць нацдэмаў у галіне перакладу інтэрнацыянальнай лексікі на беларускую мову” [1, с. 338]. Наогул, анатацыі ў паказальніку носяць інфармацыйны характар: у іх дасцца кароткі змест артыкула ці кнігі, удакладняецца аб'ём дакумента. У кнізе “Навука “ на службе нацдэмаўскай контррэвалюцыі”, выдадзенай у 1931 годзе, у раздзеле “Мовазнаўства” (аўтары - Л.Бабровіч, І. Шпілеўскі, В.Бандарэнка, С.Вальфсон, Я.Мацкокевіч) на старонках з 91 да 148 змешчана “крытыка нацдэмаўскіх тэорый у галіне беларускага мовазнаўства” [1, с. 339]. У тым жа, 1931 годзе, ва ўсесаюзным часопісе “Літаратура і искусство” з'явіўся артыкул Бандарэнкі В. “Нацдемшчына в лингвистике. Контрреволюционная работа нацдемшческих лингвистов в языковом строительстве БССР” (анатацыя: “Аб “наватарскай” дзейнасці нацдэмаў у галіне мовы” [1, с. 339]). У 1933 годзе – артыкул Вольскага В. “Узняць класавую пільнасць на ўчастку мовы”, у 1934 годзе – артыкул Куляшова А. “Ускрыць маскіроўкі ворага” (у кнізе “Письменники БССР аб рэформе правапісу беларускай мовы”). Да бібліяграфічнага апісання артыкула дададзена анатацыя: “Аб неабходнасці рашуча ачышчаць беларускую мову ад нацдэмаўскага бруду, узбагачаць літаратурную мову новымі тэрмінамі і словамі” [1, с. 344]. З агульнага шэрагу артыкулаў пра нацдэмаўшчыну выбіваецца толькі артыкул Слабадзецкага А. у “Полымі рэвалюцыі” – “Мова калгаснай вёскі”.

У 40-я гады выйшла толькі 10 публікацый па культуры мовы, з іх дзве – у перадавенны перыяд. Так, у “ЛіМе” ў 1940 годзе быў надрукаваны артыкул Р.Мурашкі пра мову беларускіх радыёперадач “Пра карову, свіней і іншую хатнюю птушку”. Першы пасляваенны артыкул па праблемах культуры мовы быў апублікаваны 25 жніўня 1945 года ў “Звяздзе” – “Авалодаць культурай мовы” (аўтар Ламцёў Ц.). Некалькі артыкулаў выйшлі ў 1947-1948 гг., сярод іх – 2 артыкулы Якуба Коласа ў “Піянеры Беларусі” і “ЛіМе”.

Па публікацыях пяцідзсятых гадоў у бібліяграфічным паказальніку змешчана бібліяграфічнае апісанне 54 дакументаў па азначанай праблеме, аўтары якіх – Агіевіч А., Адамовіч А., Бірыла М., Булахаў М., Глебка П., Дзюбайла П., Я.Колас, К.Крапіва, Лобан М., Матукоўскі А., Сачанка Б., Скрыган Я., Тарас Н., Янкоўскі Ф. і інш. Асноўная тэматыка публікацый – спецыфіка і свосасабліваасці мовы лепшых майстроў беларускай літаратуры, моўныя памылкі ў мінскай гарадской рэкламе, дыялектызмы ў мове вучняў і г.д.. Самая грунтоўная з публікацый – кніга Алеся Адамовіча “Культура творчасці. Літаратурна-крытычныя артыкулы” (год выдання – 1959). У 1955 годзе выйшаў з друку 6 том “Збору твораў” Кузьмы Чорнага, у які ўвайшлі артыкулы пісьменніка па культуры мовы, што таксама было ўлічана ў паказальніку “Беларускае мовазнаўства”.

У дапаможніку знайшлі адлюстраванне 47 публікацый, надрукаваных з 1960 да 1965 гг. Аўтары артыкулаў першай паловы шасцідзсятых гадоў аб развіцці беларускай літаратурнай мовы і шляхах яе ўзбагачэння – Вітка В., Каўрус А., К.Крапіва, Лобан М., Лось Е., Лужанін М., Мальдзіс А., Шкраба Р., Юрэвіч У. (8 артыкулаў), Янкоўскі Ф. і іншыя. Асноўная тэматыка навуковых прац – нармалізацыя беларускай літаратурнай мовы, мова афіцыйных дакументаў, мова беларускіх радыёперадач, сцэнічная мова ў тэатры Я.Купалы, сінтаксічныя нормы літаратурнай мовы, недахопы мовы тэатральных крытыкаў, непісьменнае афармленне назваў карцін у мастацкім музеі БССР, ужыванне канструкцый з прыназоўнікамі па і аб і г.д. Самыя грунтоўныя з іх – праца Ф.Янкоўскага “Пытанні культуры мовы” (1961 г.), дапаможнік па развіцці культуры вуснай мовы для настаўнікаў старэйшых класаў “Вусная мова і выразнае чытанне” У.Калесніка і Ф.Янкоўскага (1962) і хрэстаматыя “Пісьменнік і мова” (укладальнікі І.Анічэнка і А.Жураўскі, 1962 г.).

З 1966 да 1969 г. выйшла з друку 38 прац па культуры мовы, што знайшло сваё адлюстраванне ў другім рэтраспектыўным дапаможніку – “Беларускае мовазнаўства. Бібліяграфічны паказальнік (1966 – 1975)” [2]. Адно з асноўных выданняў па праблемах культуры мовы другой паловы

шасцідзсятых гадоў – кніга Шкрабы Р.В. “Літаратура і мова. Кнігі пра майстэрства”(1969 год). У дапаможнік уключаны таксама публікацыі Абабуркі М., Анічэнкі У., Баханькова А., Булахавы М., Гардзіцкага А., Жураўскага А., Жылуновіча Г., Каўруса А., Міхневіча А., Падлужнага А., Ралановіча Я., Скрыгана Я., Сцяцко П., Шкрабы Р., Янкоўскага Ф. і іншых у часопісах “Польмя”, “Звязда”, “Народная асвета”, а таксама ў зборніках тэзісаў канферэнцый.

У бібліяграфічным указальніку [1] апісана 11 прац у раздзеле “Стылістыка”, першая з якіх была змешчана ў 1929 годзе ў часопісе “Польмя” (“Да пытання аб праблеме мастацкага стылю”, аўтар - Даркевіч П.), другая - ў 30-я гады (“Пытанні стылю беларускай савецкай драматургіі” Э.Галубка ў кнізе “Пісьменнік і мова”), трэцяя – у 40-я гады. Паказальнік зафіксаваў тры працы па стылістыцы, напісаныя ў 50-я гады, і пяць прац, якія выйшлі з друку ў першай палове шасцідзсятых.

У раздзеле “Мова і стыль асобных беларускіх пісьменнікаў” [1, 350-362] (146 бібліяграфічных апісанняў) прыведзены газетныя і часопісныя артыкулы, а таксама працы, у якіх у выглядзе асобных заўваг гаворыцца пра мову і стыль такіх беларускіх пісьменнікаў, як М.Багдановіч, Ф.Багушэвіч, Я.Брыль, З.Бядуля, Ц.Гартны, В.Дунін-Марцінкевіч, Я.Колас (41 артыкул), Я.Купала(28), К.Крапіва (12), М.Лужанін, М.Лынькоў (14), М.Чарот, К.Чорны (14) і некаторыя іншыя. Першы артыкул 20-х гадоў - рэцэнзія на кнігу Я.Коласа “У палескай глушы” (ананімны аўтар гаворыць пра русізмы ў творы) у часопісе “Крывіч” за 1923 год. З 1926 па 1928 гг. выходзілі працы П.Бузукі, Ю.Бязозкі, М.Піотуховіча пра мову і стыль маладнякоўцаў, мову “Жалейкі” Я.Купалы, “Сымона-музыкі” Я.Коласа, пра асаблівасці мовы Цішкі Гаргана і г.д. Усяго па мове і стылі асобных беларускіх пісьменнікаў у 20-я гады выйшла з друку 11 публікацый, у 30-я гады – 10, у 40-я – усяго 2, у 50-я – 63, у 60-я – 98 (з 1960 да 1965 - 54, з 1966 да 1969 – 44).

У раздзеле паказальніка “Мова і стыль мастацкай літаратуры і навуковай прозы” [1, 362 – 373] змешчаны бібліяграфічныя апісанні публікацый пра асаблівасці мовы і стылю розных пісьменнікаў і літаратуразнаўцаў (І.Шамякіна, М.Лобана, А.Астрэйкі, Э.Самуілёнка, У.Карпава, І.Пташнікава), разважанні пра мову беларускіх баек, нарысаў, масавай брашуры, аналіз мовы беларускай паэмы. Да кожнай публікацыі дадаецца кароткая анатацыя. Напрыклад, да артыкула У.Карпава “Сонца ў блакіце” М.Калачынскага даецца анатацыя: “Дыялектызмы ў мове паэмы, ужыванне слоў у не ўласцівых ім значэннях, парушэнні правіл кіравання і скланення слоў” [1, 367].

Самыя раннія публікацыі – 1928 года. Гэта артыкулы Барычэўскага А. (разгляд асаблівасцей мовы А.Гаруна), Бязозкі Ю. (сімвалічная лексіка ў

зборніку вершаў Ул.Жылкі), Гарэцкага М. (заўвагі пра мову маладнякоўцаў) і інш. (усяго 5 артыкулаў). Дапаможнік зафіксаваў 2 публікацыі, напісаныя ў 30-я гады, 14 – у 40-я, 46 – у 50-я, 77 – у 60-я гады (1960 – 1965 гг. – 67, 1966-1969 гг. – 10). Найбольшая колькасць прац – у С.Александровіча (5), Ю.Бязозкі (4), І.Кудраўцава (4), Р.Нехая (4), Р.Шкрабы (4).

У раздзеле “Мова перыядычных выданняў” [1, 373 – 376] зроблена 36 бібліяграфічных апісанняў. Усяго адна публікацыя па названай праблеме была напісана ў 20-я гады – артыкул Г-кі Т. “Беларусізацыя навіварат” (1928 год). У 30-я гады выйшла 5 публікацый (у асноўным пра мову раённых газет), у 40-я гады – 4 (пра мову газет “Звязда”, “Савецкая школа” і г.д.), у 50-я – 21 (пра моўныя хібы ў раённых газетах, пра мову рэспубліканскіх газет і радыёперадач), у 60-я гады – 5 публікацый, сярод іх – раздзел пра мову газет з кнігі М.Лужаніна “Вачыма часу. Успаміны, накіды партрэтаў, артыкулы” (1964). Гэтаму пытанню Максім Лужанін адвоцзіць у сваёй кнізе 21 старонку.

Шмат артыкулаў, брашур, кніг было напісана ў 20 – 60 гг. па пытаннях metodyкі выкладання беларускай мовы. Гэтыя працы знайшлі сваё адлюстраванне ў рэтраспектыўным бібліяграфічным дапаможніку, які выйшаў з друку ў 1971 годзе, – “Методыка беларускай мовы. Анатаваны бібліяграфічны дапаможнік, 1918 – 1968гг.” Аўтар кнігі – І.Ц.Зяневіч[3]. Дапаможнік быў адрасаваны настаўнікам, студэнтам філалагічных факультэтаў і ўсім тым, хто цікавіўся пытаннямі metodyкі выкладання беларускай мовы. У паказальніку адлюстраваны як падручнікі і манаграфіі, так і невялікія па аб’ёме артыкулы пра ўрокі па мове таго ці іншага настаўніка, вынікі ўступных экзаменаў у ВНУ, недахопы ў рабоце пры вывучэнні мовы і г.д.

Дапаможнік складаецца з сямі раздзелаў: “Выкладанне беларускай мовы ў пачатковай школе”, “Выкладанне беларускай мовы ў 5 – 8 кл.”, “Пісьмовыя работы ў 5 – 10 кл.”, “Метадычная работа ў школе”, “Рэцэнзіі на падручнікі па мове, метадычныя дапаможнікі і асобныя артыкулы”, “Праграмы і прыкладнае планаванне матэрыялу па мове”, “Падручнікі па беларускай мове для пачатковай, васьмігадовай і сярэдняй школы”. У канцы дапаможніка аўтар прыводзіць паказальнік імёнаў і спіс скарачэнняў.

Такое раздзяленне дакументальнага масіву па metodyцы выкладання мовы ўяўляецца нам не зусім удалым. Па-першае, зусім выпадаюць матэрыялы па выкладанні мовы ў 9 – 10-х класах (адлюстраваны толькі пісьмовыя работы), па-другое, вельмі неканкрэтна гучыць фармулёўка “Метадычная работа ў школе” (раздзел 4), па-трэцяе, было б, на наш погляд, карысна падзяляць кожны раздзел на часткі адпаведна асноўным раздзелам

мовознаўства (фанетыка, марфалогія, лексіка, фразеалогія, культура мовы і стылістыка і г.д.).

Апісанні дакументаў аўтар змяшчае ў кожным раздзеле ў алфавітным парадку. Большасць з іх мае і кароткую анатацыю. Без анатацыі даюцца толькі тыя матэрыялы, змест якіх вызначаны самой назвай дакумента.

Правядзенне палітыкі беларусізацыі ў 20-я гады прывяло да пазітыўных зменаў ва ўсіх сферах жыцця і дзейнасці грамадства. У дваццатыя гады выйшлі першыя праграмы па беларускай мове для пачатковай і сямігадовай школ. У змест праграмы 1926 года, якую зафіксаваў бібліяграфічны дапаможнік, уваходзілі марфалогія, сінтаксіс, кароткія звесткі з агульнага мовознаўства, фанетыка, графіка і арфаграфія, работа па развіцці мовы.

Ужо тады, у дваццатыя гады, у друку з'яўляюцца першыя працы па культуры мовы і стылістыцы, прызначаныя для настаўнікаў беларускай мовы.

У 1926 годзе выйшаў першы метадычны дапаможнік для настаўнікаў – “Методыка роднае мовы” К. Міцкевіча (Якуба Коласа). Аўтар “Методыкі” раіць настаўнікам для развіцця мовы вучняў выкарыстоўваць пераклады, сачыненні, складанне дзелавых папер, што можна аднесці да пачатку навучання стылістыцы.

Пазней у падручніку “Сінтаксіс беларускай мовы ў нагляданнях і практыкаваннях” аўтары І.Пратасевіч і І.Самковіч прапануюць вучням узоры напісання заявы, распіскі, пратакола, рэзэнзіі і г.д. У бібліяграфічным даведніку адлюстраваны таксама і артыкул Паповой М. “Віды пісьма і выпрацоўка стылю ў 4 групе”, змешчаны ў 1928 годзе ў часопісе “Асвета”.

У дапаможніку зафіксаваны 3 артыкулы, прысвечаныя пытанням культуры мовы ў 30-я гады. Гэта артыкулы Карпачова М. “Культуру мовы ў школе – на належную вышыню” (анатацыя: “Узбагачэнне слоўніка вучняў, ачышчэнне мовы ад жаргонаў, вульгарызмаў і дыялектызмаў – штодзённыя задачы і клопат настаўнікаў-моваведаў”) і Шчэрбач Я.К. “Першыя крокі барацьбы за культуру мовы ў школах Рэчыцкага раёна”, змешчаныя ў часопісе “Камуністычнае выхаванне” за 1934 год ; а таксама артыкул Я.Казека “Аб чыстаце беларускай мовы” (1939 год), які прамога дачынення да методыкі выкладання мовы не меў, але ўзнімаў важныя для таго часу пытанні ўпарадкавання і ачышчэння беларускай мовы ад няўдалых фраз, ад засмечанасці паланізмамі, архаізмамі і г.д., і таму быў адлюстраваны ў бібліяграфічным дапаможніку па методыцы.

Па той жа прычыне аўтар даведніка ўлічвае і артыкул Т.Ломцева ў “Звяздзе” за 25 жніўня 1945 г. “Авалодаць культурай мовы”. Нават у такі цяжкі для Беларусі пасляваенны час мовознаўцы і метадысты клапаціліся

пра правільнасць, дакладнасць, лагічнасць маўлення. У 1946 годзе В.Сакалоўскі змясціў у “Настаўніцкай газеце” артыкул “Змагацца за культуру мовы”, дзе даваў парады настаўнікам, як працаваць над павышэннем культуры мовы вучняў, як пазбегнуць лагічных і стылістычных памылак, няправільнага ўжывання слоў. Артыкул таксама знайшоў сваё адлюстраванне ў бібліяграфічным дапаможніку.

У 50-я гады выйшаў з друку другі пасля кнігі Я.Коласа падручнік па методыцы выкладання роднай мовы - “Методыка беларускай мовы ў пачатковай школе”, аўтары – Марчанка М.Ц., Самцэвіч В.А., Севярнёва А.К. У падручніку вялікая ўвага ўдзялялася праблеме развіцця мовы вучняў. Актыўна сталі выступаць у друку лепшыя настаўнікі з уласным вопытам работы. Шмат такіх матэрыялаў было надрукавана ў “Настаўніцкай газеце”. Па праблемах культуры мовы і стылістыкі ў даведніку І.Ц.Зяневіча зафіксаваны артыкулы Торап А. “Змагацца за культуру мовы”(1952), Антановіч В. “За высокую культуру мовы” (1956), Амяльковіч А.А. “Работы па стылістыцы на ўроках беларускай мовы і літаратуры ў 8 – 10 класах сярэдняй школы” (1958). Метадыст Самцэвіч В. у 1956 г. змясціў артыкул “Павысіць культуру мовы і пісьменнасці вучняў пачатковых класаў”(1956). У часопісе “Савецкая школа” быў надрукаваны артыкул Н.Гурскага “Культура мовы і выразнае чытанне”.

У бібліяграфічным дапаможніку ўлічаны і метадычныя ўказанні, інструкцыйныя пісьмы Міністэрства асветы, пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б). Адно з такіх інструкцыйных пісьмаў змешчана ў “Настаўніцкай газеце” ў 1957 годзе – “Аб адзіным школьным рэжыме граматычнага пісьма і культуры мовы”. Усяго па праблемах культуры мовы і стылістыкі ў дапаможніку зафіксавана 13 бібліяграфічных апісанняў метадычных прац, надрукаваных у 1950-я гады.

У 60-я гады былі складзены новыя вучэбныя праграмы, у якія быў ўведзены новы раздзел – “Развіццё вуснай і пісьмовай мовы вучняў”. У гэты час выйшлі такія грунтоўныя працы па культуры мовы і стылістыцы, як дапаможнік для студэнтаў і настаўнікаў “Практычная стылістыка беларускай мовы” М.Цікоцкага (ч. 1 – 1962 г., ч. 2 - 1965 г.) і “Практычныя заняткі па стылістыцы. Дапаможнік для васьмігадовай і сярэдняй школы” А.А.Амяльковіч (1965). Апошні даваў адказы на пытанні: як навучыць дзяцей разумець самыя тонкія адценні слова? Як прывіць ім навык выказваць свае думкі проста, сіцісла і зразумела? Як звязаць стылістыку з вывучэннем граматыкі?

Большасць метадычных артыкулаў па культуры мовы і стылістыцы, зарэгістраваных бібліяграфічным даведнікам, было надрукавана ў “Настаўніцкай газеце” і часопісе “Народная асвета”. Гэта артыкулы

Жукоўскай В., Будзько І., Грыцкевіч Н. і інш. па праблемах павышэння культуры мовы вучняў, а таксама публікацыі Амяльковіч А., Гегманскага М., Стэльмах М. па пытаннях стылістыкі пры вывучэнні марфалогіі, сінтаксісу. У дапаможніку знайшла адлюстраванне і рэцэнзія Лапава Б. “Змагацца за культуру мовы” на кнігу Ф.Янкоўскага “Пытанні культуры мовы”. Усяго ў бібліяграфічным даведніку зафіксавана 16 метадычных прац па праблемах культуры мовы і стылістыкі, надрукаваных з 1960 да 1968 года.

Пасля 1969 года былі створаны новыя праграмы па беларускай мове, у якія былі уведзены новыя раздзелы і тэмы, сярод іх і “Культура мовы і стылістыка”, упершыню быў уключаны курс практычнай стылістыкі. Актыўна праводзіліся тэарэтычныя даследаванні, увага метадыстаў была скіравана на паляпшэнне навукова-метадычнага забеспячэння вучэбнага працэсу, на старонках газет і часопісаў друкаваліся артыкулы, прысвечаныя розным аспектам выкладання роднай мовы ў школах, што было зафіксавана беларускімі бібліяграфамі ў наступным дапаможніку – “Методыка выкладання беларускай мовы. Бібліяграфічны паказальнік. 1969 – 1990. – Мн., 1993”.

Такім чынам, спадчына па культуры мовы і стылістыцы 1920 – 1960-х гадоў, якая знайшла сваё адлюстраванне ў рэтраспектыўных бібліяграфічных дапаможніках, багатая і разнастайная. Няма ніякага сумнення, што вывучэнне яе будзе садзейнічаць павышэнню якасці навукова-метадычнай работы ў школах і ВНУ, абуджэнню цікавасці да мовазнаўчай навукі ў навучэнцаў, лепшаму засваенню імі асноў культуры мовы і стылістыкі, што ў канчатковым выніку будзе спрыяць падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў з шырокім навуковым кругаглядам.

Літаратура:

1. Беларуская мовазнаўства: Бібліяграфічны ўказальнік (1825 – 1965 гг.) Рэд. Л.М.Шакун. – Мн.: Навука і тэхніка, 1967.
2. Беларуская мовазнаўства: Бібліяграфічны паказальнік (1966- 1975) / [Склад. А.Д.Васілеўская, Я.М.Рамановіч. – Мн.: Навука і тэхніка, 1980.
3. Методыка беларускай мовы. Анатаваны бібліяграфічны дапаможнік, 1918 – 1968 гг./ [Склаў І.Ц.Зяневіч. – Мн.: Выш.школа, 1971.